

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Io. Freinshemii Commentarii in libros svperstites Q. Cvrtii Rvfi

**Freinsheim, Johann
Curtius Rufus, Quintus**

[Argentorati], [circa 1639 oder später?]

Cap. 14

urn:nbn:de:bsz:31-103771

8, 14, 1. *IAMQUE AGMEN*) Sequitur ipsius pugnae descriptio, commissae bidui itinere à Taxilis, si Philostrato 2, 15. credimus.

8, 14, 2. *CENTVM QVADRIGAS*) Mira hic scriptorum rursus dissensio, aliud Curtius, Plutarchus c. 105. aliud Aristobulus, aliud Ptolemæus apud Arrianum 5, 2, 24. narrant; quos ipse adhibet Raderus. Adde Polyænum 4, 3, 21. & 22. qui eum quem noster *Hagen fratrem Pori*, videtur appellare *Pitacium nepotem*. Dignus autem hac in re locus Arriani 5, 2, 24. qui explanetur: præsertim cum nullo modo à nostro instituto alienum id sit futurum. Ait, vel potius Interpretes: *Ptolemæus, cui ego assentior, aliter sentit. Nam & ipse filium à Poro missum fuisse scribit, non autem LX. solum curruis ducentem. neque enim verisimile est, Porum quum iam per speculatores certior factus esset, aut ipsum Alexandrium, aut certe partem exercitus Hydaspem transisse, filium suum cum sexaginta tantum curribus emisisse. qui quidem veluti ad speculandum missi, satis multi etiam non bene instructi erant ut nimirum expediunt sese recipere possent: at vero ad arcendum hostes nondum transgressos, aut cum eis iam transgressis confingendum, nequaquam pares erant. Sensus cum per se ridiculo: tum in primis ab Arriani mente egregie alieno: satis multi, nam pauciores puta triginta currus, ad explorandum non erant futuri satis multi, etiam non bene instructi, hoc enim opinor, magnopere expediebat ad receptum, ut male instructi essent. ut nimirum expediunt sese recipere possent, quasi vero ea potius causa, quam ad arcendum hostem missi forent. Arrianus: αὐτὸν δὲ ὡς μὲν ἐπὶ κοτυσκοπῆν ἀπέμπευεν, πολλὰ τε καὶ ἐκ τῶν ἰσχυρῶν ἐς τὴν ἀποκρίσιν ἦν ὡς ἢ εἰς τὸ ἐρεξαι τε τὴν ἑαυτοῦ περιουσίαν τῶν πολιέων, καὶ τὴν ἄδη ἀναβιβασθῆναι ἐπὶ τὸν ἄδραμὴν ἀξιόμιστα. Nimirum confutat narrationem eorum qui tradiderunt, Porum audito Macedonum transitu filium suum mississe cum sexaginta admodum curribus. Quod quidem teste Plutarcho cap. 105. ipse Alexander in epistola quadam scripsit, verum Arrianus negat verisimile sibi videri, belli peritum hominem, id fuisse commissurum, cum nulla appareret ratio: aut enim explorandi causa eos miserit, aut pugnae: non illud, nec enim tam multos misisset: non hoc; nec enim misisset tam paucos. Ventendum ergo fuit: filium suum cum LX. tantum curribus emisisse. qui, si ad speculandum missi forent, nimis multi, neque ad receptum expediunt fuissent: si ad arcendum &c. Habuit nimirum aut habere potuit in animo illud Xenophontis extremo lib. 6. Hist. Græc. quod redimendi temporis chartæque causa tantum Latinum adseribo: Pauci æque aliquid, ac multi, videre possunt: ac si pedem referre necesse sit, multo facilius pauci, quam plures, non viam idoneam reperire, tum quiete discedere possunt. At multos adducere, neque tamen hostibus pares, qui non ingens dementia sit? Nec abluat Tigraniscomma in exercitum Rom. apud Plutarch. Lucullo cap. 57. Ἐὰ μὲν ὡς περισυτά, πολλοὶ παρῶν ἐὶ δ' ὡς σπανῶτα, ἄλλοι. Si quidem legationis causa venerunt, multi nimis sunt: sin pugnae, nimis pauci. Labet adnotare, Ptolemæum & Aristobulum citato Arriani loco in hoc consentire, filium Pori missum esse, quod ii sane, quippe viderunt Porum, aut scire potuerunt, aut credere. Quin & duos eius filios occubuisse ea pugna scripserunt: ad stipulante quoque Diodoro 17, 89. quæ res manifestæ falsitatis conuincit nugæ Philostrati 2, 10. Porum fuisse admodum adolescentem, quando cum Alexandro pugnavit.*

8, 14, 3. *IN CURRIBVS*) De equis, curribus, elephantis Indicis, Ælian. hist. anim. 13, 9. qui binos tantum epibatas, siue adscensores, singulis curribus tribuit. Quod & Strabo firmat lib. 15. δύο δ' εἰσὶν ἐπὶ τῷ ἄρματι ἀναβάται, πρὸς ἑνὶ ἕκαστῳ πρᾶτερ αὐρίγαν ἑστέρας δύοσ, idque magis credam quam ut Curtius narrat.

8, 14, 9. *HOSTIUM TENVS EXACTI*) Non expeditio me ex verbis.

verbis : sensum teneo. qui utique non ille : *paucos ex curribus & auribus ex hostibus elapsos ad Porum properasse, ex tota hostium acie exactos, seu in fugam coniectos.* Sed quem supra 4, 15, 17. concepit his verbis : *Paucæ tamen evasere quadrigæ in ultimam aciem &c.* Vult ergo ; curruum aliquos per interiectam hostium aciem penetrasse ad Porum. Observandum enim duplicem fuisse pugnam, maiorem illam quæ mox describetur, & hanc Hægis nepotis regii, quem à rege interclusum habuisse Macedones significare videtur auctor. An autem particula *temè* hoc interpretamentum patiat, ipse quidem dubito : sensum autem alium non esse liquido perspicio. Est autem locus hic in aliis Codd. aliter expressus, quod quidem argumentum solet esse corruptionis. Nec sane placet, quod facit Porum *acerrime pugnam cientem* : deinde postea de mum aciem instruentem.

8, 14, 10. *AD NOTVM SONVM*) Nam & primum captos mitigari scripsit Arrian. Ind. 2, 29. *ympanorum ac cymbalorum pulsus.* Alias enim fere impatiens esse solet infuncti sonitus hoc animal, qua re sæpe etiam consternati, inque fugam acti leguntur.

8, 14, 11. *HERCVLIS SIMPLACRYM*) Huius rei testem Curtius vix inueniat ex iis qui hodie leguntur. Raderus. Ernstius obseru. 2, 22. credit se reperisse eius rei indicium Florentiæ in hac inscriptione corrupta : *Hercules * Dor *** For*** quam supplet ; *Hercules Indorum Fortitudo.* ipse viderit. Ceterum etiam apud maiores nostros consuetudo ista tenuit, vt simulacra deorum *lucis detracta in prælium ferrent*, teste Tacito. atque inde nobis vexilla *Sanen* appellantur : quod antiquitus *San* deum significabat : quod hodie septentrionalibus diabolium, postquam nimirum falsorum numinum errores abiecerunt. Inde *Tanfana* apud Tacit. 1, 51, 2. quod hodie vocant *Stogroo* / Syluestrem dæmonem. *Tfan* enim syluam notabat maioribus nostris, vt in veteribus cantilenis sæpissime. Et apparet ratio moris. Sic enim fiducia creabatur militi, tamquam præsentis numinis auxilio, metus hosti. Sic Constantinus crucem, labarum, pro signo habuit. Iudæi videntur *DEI* nomen prætulisse, ex Ps. XX. & Iesai. 11, 10.

DESERPISSE GESTANTES) Quomodo & alibi *primium militiæ vinculum est, religio, & signorum amor, & deserendi nefas.* Vide Florum 1, 11, 2. g.

8, 14, 12. *POENAM IIS QVI*) Acidalius malebat : *capitis etiam sanxerant pæna, si qui ex acie &c.* & mox pro etiam in religionem idem, iam in religionem.

HOSTE QVONDAM) De Herculis in Indos expeditione nota scriptis antiquorum fabula, quam cramben non recoquo. tantum miror hodieque apud incolas durare famam eius rei. Anno MDIX. Almeida in fluvium delatus est, qui per Cambaiæ regnum in mare influit. Fluvium appellant *Maim* (antiquo nomine. nam & apud Arrianum periplu maris Erythr. 3, 5. *ingens est fluvius qui Mais dicitur*) ibi vidit in oppido peruetusto maximum & amplissimum templum, & campum latissimum, in quo erant sepulchra innumerabilia. Cum ab incolis sciscitaretur, quid infinita illa mortuorum monimenta designarent : responderunt illi qui sapientes existimabantur, antiquissimis regionis illius scriptis atque monumentis contineri, Herculem in Indiam cum maximo exercitu penetrasse : & in eo loco bis cum Rege quodam potentissimo collatis signis conflixisse, & viroque prælio superatum fuisse. Vt autem tam præclari facinoris memoria seculis innumerabilibus conseruari posset, institutum ab antiquis fuisse vt locus ille, in quo milites Hercules ceciderant, religione consecraretur, & illa sepulchra inisolata permanerent. Hæc quidem illi prædicabant : quibus quanta sit habenda fides, liberum sit ei qui velit, indicare. Oforius de reb.

Emmanuelis lib. 6. In hac autem narratione multa insunt, quæ propter à Lusitanis potius quam Indis confictam esse suspicer.

8, 14, 13. *SPECIEM TYRRIVM*) Eadem similitudine supra 8, 12, 7. vitur. eadem Diodorus 17, 87. Arrian. 5, 2, 36. & Polyæn. 4, 3, 22. Apud Marcellinum 24, 22. Elephantum gradienium collium specie motuque immanium corporum propinquantibus exitium intendebant. Montibus comparat Iacob. de Vitriaco hist. Hierosol. cap. 86. *Sunt robusti membris & corpore magni velut montes.* Subnectit deinde alia ex fabulosa Alex. historia, & epist. supposititia ad Aristot. commentum esse hoc aduersus belluas istas Alexandrum, ut areas statuas ardentibus prunis impletas illis obruderet: ad quas prosidentes, ait peritus scriptor, labra comburebantur. quæ ineptiæ placuerunt etiam nugatori Iudæo Iosephi nomen stolide mentito. Quicquid autem sit, in confesso est Porum hoc bello elephantis usum. Quo argumento Photius offendit, Agatharchidem lib. 1. de mari rubro, vel memoria lapsum fuisse, vel ad Ægyptios tantum reges, aut saltem Alexandri successores respexisse, cum Ptolemæum Philadelphum primum fuisse scriberet, qui elephantorum venationem instituerit.

IPSE PORUS) Erat enim quinque cubitos altus. Arrian. 5, 2, 47. Diodorus 17, 88. adjicit: *crassitudine autem tanta, ut thorax eius duplo excederet loricas aliorum, qui robore excellere.* At apud Plutarchum cap. 106. Porum plerique scriptores conveniunt quatuor cubitos palmo excedentem, quem locum merito suspectum habet Raderus, & pro *πεντακταύχων* reponit *πέντε*. cum etiam Eustathius ad Dionys. versum 1027. multos Indorum tradat *πεντακταύχων* quinque cubitales reperiri: Porum autem excessisse quinque cubitos. Sane maiorem quatuor cubitis oporteat fuisse, qui, ut ibidem addit Plutarchus, elephanto suo proportionem equitatis insideret. Philostratus 2, 10. ait fuisse *proceritate corporis tanta, quanta, post Troiana tempora nemo.* Arrianus periplus mar. Erythræi 3, 2. ait in illis regionibus reperiri *ἄνδρας πεντακταύχων τὰ στήθη, viros excedentibus modum corporibus præditos.* Ceterum de Mithridate similia fere notasse credo Sallustium, si extarent quæ iuxta hoc fragmentum scripsit: *Mithridates corpore ingenti, perinde & armatus.* Apollodorus lib. II. de diis, *Herculem πεντακταύχων* fuisse refert. quem etiam modum Diodorus, 17, 91. tribuit Sopithæ. Sed Philostratus in Heroicis Protefilao suo decem cubitos tribuit. Maximinus (ut refert Cordus. apud Capitola. cap. VI.) erat magnitudine tanta, ut octo pedes digito videretur egressus.

FORMAM) Ruigerius Var. lect. 3, 4. emendabat *normam*: haud absurde. Potius tamen assentiar Bongarsio glossema hoc esse: ut scilicet diuisa voce *propemodum*, legatur; *magnitudinis promodum excesserat.* Moueor etiam nonnihil versus Galteri:

Humanique modum transgressum corporis.

Solet enim ille ipsa fere Curtii verba in numeros redigere. Si tamen vulgaram lectionem teneas, interpretabere *formam*, ut fere accepit Probus in Eumene: *multis etiam qui eius formam cognoscere studebant, qualis esset.* Tacit. 2, 39, 3. *formæ haud dissimili in dominum erat.* Quid tamen si legas; *magn. prope modum excesserat. formam magnitudinis Porri adiciebat belua &c.* id est, decorem, speciem. si enim legas, ut editur, *magnitudinis adiciebat*, falsa est sententia: quanto enim maior est elephans, tanto minorem apparere necesse est qui eo vehitur. dextrum enim suum cornu ipse duxit.

8, 14, 14. *PAR ANIMO MEO*) Sic fere apud Lucanum 5, 652.

- - *Credis iam digna pericula Caesar*

Fatis esse suis.

8, 14, 15. *IPSE DEXTRUM*) Acidalius, probante RADERO legit; *ipse in dextrum moue*, nam Alexander iam in læuam se irruere velle significarat. Negari tamen

tamen non potest in describendis aciebus Curtio non nimium esse tribuendum. Certe causam haud vnam habuit Glareanus, sin hic dixit auctorem nihil habuisse pensi, quid scriberet. Sunt enim vbi merito quis offendat, quæ Raderus præter Acidalianam coniecturam, hac quoque ratione submouet, vt dicat mox num. 17. vbi scriptum est *Cœnum in leuissimum cornu inuictum*, quamquam sic etiam Mss. habeant, legi debere; *in dextrum*. Sed hoc quidem satis violentum est. Qui autem hoc loco, *ipso dextrum moue*, Alexandri, non hostium dextrum cornu accipit, sane valde fallitur: Non igitur video, qua causa Glareano sic insultet Raderus, qui dum errorem eius detegere satagit, inter alia etiam obiicit, non distinguere cum duas pugnas, alteram cum Hage, alteram cum ipso Poro. Id quidem haud falso, nisi ipse eandem culpam incurreret: nam aciem Alexandri contra Porum quam Arrian. 5, 2, 32. describit, referre volens, narrat nobis aliam contra Hagen, quam Arrianus superius num. 20. proposuerat. Polyænus quoque aciem vtramque aliquo modo depingit: vbi tamen vix inuenies, quo Curtio opem feras.

ANTIGENES) Vulgo *Antigone*, quæ duo nomina confunduntur etiam in Var. Lect. 5, 2, 5. Sed Antigonus Phrygiæ vicinæque Lydiæ satrapa relictus fuerat, de quo supra 4, 1, 35. vbi locorum etiam res gessit circa prælium Arbeliticum. Atque deinceps ibi mansisse argumento est, quod infra 10, 10, 2. illæ regiones ei decernuntur: quod forte non fuisset factum, nisi iam tum in possessione earum fuisset. Sed & ex Diodoro 18, 23. colligo eum ab eo statim tempore satrapia sua non excessisse. *Antigenes* autem Argyraspidum phalangitarum dux fuit, vt ex Diodoro 18, 62. aliisque locis liquet. Recte igitur sic restituiimus. & omnino certum illud est ex Arriano. Adde infra ad 10, 10, 1. voce *Susiana*.

IN MEDIAM ACIEM) Modius interpolabat; *non in median aciem, sed vrbibus frontem*. At vetustam lectionem *in med. aciem*, omiſſa negatiua, & *vrg. frontem*, merito restituit Acidalius. median aciem intelligit, quæ inter duo cornua erat disposita: quæ simul etiam *frontis* exercitus instructi dicitur, eadem figura, qua partes à læua dextraque, *cornua*. Tamen, ne quid dissimulem Pal. 1. habet, *non inueh. in med. ac. sed vrg. frontem*. Verum negatiuam natam putem ex præcedenti voce *Tarron*, collisa cum sequenti *inuehimini*: qua demum recepta procliue fuit & in *sed* mutare.

8, 14, 16. *ANCEPS AUXILII GENVS*) Ita Liuius de falcatis curribus 37, 41, 9. *Eumenes* haud ignarus pugnae, & quam anceps esset auxilij genus. Sed & elephantos Lucret. 5, 1349. *commune malum* nominat. De hac re Steyvechius in Veget. 3, 24. *Illud, inquit, certe silentio prætereundum non est, saepe communi partis virisque periculo productos in campum elephantos, testis mihi Hirtius de bello Africano cap. 27. Plutarch. in Pyrrho cap. 55. Q. Curius. eo quod hæc bestia in suos frequenter se conuerterent, testis Appianus de bellis Punicis. luculentissimum quoque eiusdem testimonium laudandum puto ex libro de bello Hispaniensi. Vnus, inquit, elephantorum gratis percussus saxo de muro caput, frivere atque effrenate ferri cepit, inque amicos horrendo clamore ficiens se comecit, quemuis obuium irruens ac proterens: similiter & reliqui elephantum, illius clamoribus exterriti fecerunt. quod quidem saepe numero solent, cum insaniunt, quemvis vt inimicum accipientes, ob quam eorum perfidiam quibusdam communes hostes appellati. Arrianus certe 5, 2, 30. hæc etiam in hoc prælio vsuuenisse docet. Idem Siculus 17, 88. narrat, & Curtius ipse mox infra. Plinius 8, 9, 3. *minimo suis stridore terrentur, vulneratique & terri retro semper cedunt*, haud minore partium suarum pernicie. Raderus. Adde Florum 1, 18, 12.*

8, 14, 17. *IN LÆVVM CORNV*) Ex mente Curtii, & non ex Calamo,

lamo, certissimo legendum, in dextrum. ita etiam Arrianus 5, 2, 33. *Cornu ad dextrum cornu mittit.* Raderus.

8, 14, 19. *IMPONUNT*) Mss. *Q. imponuntur.* sicut diuinacram, volueramque part. tum expungi.

8, 14, 23. *EQVOS*) Qui stridorem elephantorum ferre non possunt. Vide quæ notauit ad Florum 1, 18, 8. f. Quare Cæsar in Africa bellum gerens contra Scipionem & Iubam, qui elephantos habebant, ipse quoque nonnullos ex Italia adduci iussit, non alio fine, nisi ut milites eos ex quotidiano conspectu metuere desinerent, atque *ut iumenta bestiarum odorem, stridorem, speciem, consuetudine captiarum non reformidarent.* Hirtius de bello Afr. cap. 72. Atque hæc ratio potissimum difficultatem transfundi Hydaspis obiecit Alexandro, notante Arriano 5, 2, 8. & 13. solum hoc timuisse, ne equi specie & clamore belluarum territi rem turbarent. Ibid. num. 29. editum est; neque enim putabat (Porus) *quenquam hostium per illa elephantorum interstitia penetrare ausurum, sed ne equites quidem, equitum metu.* nescio an typhothæ vitio: legendum enim, *equorum meum.* Scipio contra Annibalis elephantos equitatum Numidarum in utroque cornu locauit, *assuetum ferre odorem & aspectum elephantorum.* Italico vero non assueti talibus postremam aciem clausit. Appian. de bel. Punicis. Quod autem pauidum ad omnia animal vocat, de insolito tumultu aut specie interpretare: cuius rei exemplum in Luitio 10, 28, 9. Apud Tacit. 1, 66, 1. *Fortè equus abruptis vinculis vagus, & clamore terrius, quosdam occurrentium obturbauit.* Vnde à Persis singulari indultia exercebantur, *ne armorum fremitum, & gladiatorum ad clypeos resonantium in pugna crepitum extimescerent.* Alian. histor. anim. 16, 25, 1.

8, 14, 24. *AGRIANOS ET THRACAS*) Hos ut equites sagittarios crederet Explanator, in causâ fuit Arrianus 5, 2, 34. ut conició, qui tradit Alexandrum in Indos immississe mille hippotoxotas. Sed eos ex num. 15. ibid. *Dæc* fuisse crediderim. certe Agriani & Thracæ non magis equestri rei studere potuerunt, quam apud nos Heluetii aut Rheti.

8, 14, 28. *PEDES AMPVTARE*) Annotata hæc historia etiam in Turcorum libris. testatur Eurenosus apud Leunclau. hist. Musulman. lib. 5. *Per scriptum nostris in libris reperitur, bello Macedonis illius Alexandri Magni aduersus Indorum regem Porochachum (hoc est Porum regem) totis quum viribus utrimque dimicandum esset; Porochachum ante suas acies elephantos ordine constituisse, qui suis essent instar muri cuiusdam aduersus Alexandros ne quo solebant impetu ceteroquin turmas hostiles percurrere, suos etiam dissiparent ordines.* Alexandrum vero, quum suos copidum icibus, qui gladij sunt incisi, proboscidas sine manus belluis, & crura iussisset amputare, subito elephantis iniectis paucorem, eosque versus Indorum agmina reiectos, tanta vi aciebus illorum immisisset, ut euentu prorsus inexpectato, nullum Alexandro militi damnum darent, suos Indos protegerent ac dispergerent.

8, 14, 29. *BELLUARVM MANVS*) Proboscidas, amputatu non ita difficiles, ut bello Pyrrhi Tarentino C. Minucius ostendit apud Florum 1, 18, 9. & Plinium 8, 7, 2. Sic veteranus Cæsaris ab elephanto in altum sublatu, proboscidem cecidit. Hirt. de bell. Afr. cap. 85. Vide Stevvech. in Vegct. pag. 222. m.

8, 14, 32. *NOVEM IAM VVLNERA*) Arrianus 5, 2, 47. non nihil à Curtio diuertit: *Cum in dextro humero, quem quidem solum in pugna nudum ferebat, vulnus accepisset (nam à reliquo corpore thorax facile tela propulsabat) ipse alioquin insigni & robore & membrorum conuenientia præditus, ut postea eius conspectus docuit, conuerso elephante recessit.* Siculus 17, 88. Porus tandem cum heroice depugnasset, præ multitudine

dine vulnerum exanguis animo deficit, & viribus infraclis è bellua ad terram delabitur. Raderus. Themistius quoque orat. 9. multis vulneribus affectum fuisse tradit. item Iustinus 12, 8, 5. In Arriani loco est quod obiter moneam, illa verba *περὶ τῆς ἀνὴρ* *τῆς τοῦ ἰσθμοῦ, ἡγὶ τῶν ἀποφύτων* de ipso Poro perperam accipi, reddique; ipse aliqui insigni & robore &c. nam de thorace loquitur auctor: *fermitudinis & operis eximij visorax* ut postea inuenientibus apparuit, facile tela propulsabat.

8, 14, 34. *EQVVS*) Bucephalus, quo de alibi.

8, 14, 36. *PRODITORIS*) Alii *proditorem*. Sed qui illud in fratrem Taxilis conuenerit? in ipsum potius, ergo *proditoris* repono. volentibus etiam Mss. quos postea inspexi.

8, 14, 37. *VIRTVTIS OPERE*) Simili re styloque Lilius 30, 35, 8. Hoc editio velut ultimo virtutis opere, Annibal quum Adrumetum refugisset &c. Quod hi *ultimum virtutis opus*, id *extremam virtutem* appellat Statius, vbi Tydeus

- - nec me virtus extrema sefellit.

8, 14, 39. *PROCVMBERE IVSSIT*) De elephantorum indole, docilitate &c. habes apud Plinium lib. 8. multis à principio capitibus, & Lipsium singulari epistola 50. cent. 1. Sed de Pori elephanto ex Plutarcho cap. 106. cognosces, quomodo regi in terram demisso è vulneribus tela sensim & leuiter extraxerit. Audi quæ de eodem forte (quem tamen Curtius confossum prodit) tradat Philostratus 2, 6. nullo modo prætermittenda, mira sane & memoranda. De elephantorum, inquit, *estate, & quod longissima vita sunt, ab aliis pluribus scriptum est: veruntamen hi penes Taxila urbem omnium urbium, quæ apud Indos sunt, maximam, elephantum inuenisse perhibent, quem inungebant, & vitis ac myrteis coronis indigenæ ornabant: asserentes unum ex his esse qui pro rege Poro aduersus Alexandrum pugnauerat, quem propterea quod in pugna promississime versatus esset, Alexander Soli dedicauit, esse autem illi torques aureos circa dentes, seu potius cornua libeat appellare, & in torquibus literas Græcæ insculptas hæc verba referre: Alexander Iouis F. Aiacei Soli. hoc enim Aiacei nomen ipse elephanto imposuit, magnum magno nomine exornans. Coniungunt autem indigenæ annos quinquaginta supra trecentos ab ea, quam diximus, pugna, ad ea tempora intercessisse: cum tamen scire non possint, quot fuerit natus annos, quando pugna interfuit.* Raderus. Multa de elephantis Nierenbergius. Item Bulenger. de Venat. Circi toto cap. 21. vbi miror inter plurima Æliani loca me non reperire cap. 37. lib. 7. de animal: vbi de Pori elephanto idem quod Plutarchus tradit, adjicitque semetipsum inclinasse, quasi diceret, sua sponte, non à magistro iussum, procubuisse. Sed Curtio potius credam, sic enim edocebantur. Seneca epist. 85, 43. *elephantum minimus Æthiops iubet subsidere in genua.* Vide Marci. ad Martial. 1, 17. Idem Ælian. 3, 46. similia fere quæ de Pori elephanto Curtius, de alio Indico narrat, qui dominum suum protexerit, & labentem promuscide sustulerit.

8, 14, 41. *QVÆ MALVM*) Similiter fere Perseum percontatur Æmilius apud Lilium 45, 8.

8, 14, 43. *QVID IPSE*) Auet & audet animus pro ipse, in se referbere, nisi vtrumque simul forsitan aliis videatur. Acidalius.

QVOD HIC DIES) Plutarchus cap. 106. & de ira cohib. cap. 16. cum Arriano 5, 2, 48. simpliciter tradit, rogatum ab Alexandro Porum respondisse *βουδινῶς*, regie, seu *regaliter*, atque in eo esse omnia. multo elegantior & vrbanior est narratio Curtii. Raderus. Ego Curtio irascor quod interpolauerit responsum Pori à Græcis relatum, quod & credibilius est, & admirandæ maiestatis grauitatisque plenum. Egrege de eo differentem Themistium vide orat. 9. Ceterum *Principibus in omni fortuna regalem*

regalem dignitatem retinendam esse docet Amirat. dissertat. 12, 2. hoc ipso exemplo Pori, cui comparat eximium illum Ioan. Fridericum Saxonie ducem.

8, 14, 44. *MONENDO PROFECIT*) Sic apud Val. Max. 3, 8, 8. *Marius quo vitam constantius contempsit, eo facilius impetravit.* Plutarch. Lucullo cap. 28. *Pomponius, non obscurus vir, saucius captus est, atque ad Mithridatem vulneribus grauis pertractus. Quem ubi rogauit rex, an, si ipsum conseruasset, amicus sibi esset futurus? Sane, inquit, si pacem cum pop. Romano feceris: sin secus, hostis. Cuius rex admirauit virtutem, nihil eum laesi.* Eximie Seneca ad Heluiam 13, 7. *Qui aduersus senissimos casus se extollit, & ex mala quibus alij opprimuntur, euerit, ipsas miseras insularum loco habet: quando ita affecti sumus, ut nihil aequae magnam apud nos admirationem occupet, quam homo fortiter miser.* De Q. Mucio Scaeuola notum ex Liiuo 2, 12, 5.

8, 14, 45. *AMPLIORE REGNO*) Suffragatur Plutarchus cap. 107. *adiicit liberorum ibi populorum, quos subegit, regionem, in qua nationes quindecim, urbium non mediocrium quinque millia, & vicos quamplurimos memorari fuisse.* Arrianus 5, 2, 48. *aliam ei regionem vetere ampliore adiecit.* Raderus. *Habuit Plutarchus in animo, quod teste Plinio 6, 17, 19. Alexandri Magni comites in eo tractu Indiae quem subegerant, scripserunt quinque millia oppidorum fuisse, nullum eo minus, gentium IX. adiecit Strabo lib. 15. regionem hanc totam ab Alexandro subactam, ac Poro esse traditam. Est autem quod in vtroque corrigendum putem: gentium numerum in Plutarcho. nam in nouem Plinius cum Strabone consentiunt; in Plinio, quod non satis determinate descripserit tractum cum Indiae, lectoremque in hunc errorem inducat, in quo fortassis & ipse fuit, ut putet totum Indiae tractum ab Alexandro domitum intelligi, cum eius comites hunc modo intellexerint, qui inter Hydaspem & Hypanim est, ut diserte tradit Strabo, & iuuat Arrianus 5, 3, 14. Nam inter Indum & Hydaspem multum terrarum subegerat, quas Poro non tradidit. Corrigendus etiam Eufathius ad Dionys. vers. 1147.*

8, 14, 46. *IN HOSTE*) Habet enim hoc virtus, ut mirentur eam & hostes. Alexander hic supra 4, 6, 26. *virtutis in hoste mirator praedicatur.* Vibius Virius apud Liiuum 26, 13, 24. *& ipsi virtutem mirabuntur hostes.* Cicero in L. Pisonem cap. 32. *Habet hoc virtus, ut viros fortis species eius & pulchritudo etiam in hoste posita delectet.* Tale quid etiam Arrianus 4, 3, 31. vbi de voto Darii.

QUAM IN CIVE) Supra ad 6, 1, 18. *Hoc animo ferunt & Herculem fuisse.* Apollod. lib. 2. *Vbi Telamonem prius intrasse (Troiam) videt, stricto in eum ense vadit: Nam is meliorem seipso volebat neminem.* De Saulis in Dauidem inuidia, factae literae testantur: profanae de Antiochi in Hannibalem, Dionysii in Dionem, Tiberii in Germanicum, Claudii & Neronis in Corbulonem, Constantii in Iulianum &c. *Contra Scipio Marcium secum habebat cum tanto honore, ut facile appareret, nihil minus eum vereri, quam ne quis obstaret gloriae suae.* Liiu. 26, 20, 2. *At in eodem 26, 49, 4. Mutinis gloria quia iam Imperatoris quoque sanae officiebat, postremo in inuidiam vertit.* Ceterum videtur esse verum Plutarchi cap. 63. testimonium de Alexandro: *Candidus erga omnem virtutem erat, factorumque ad memoriam custos & fauor honestorum.*

QVO MAIORES) Maximam e victoria Pori laudem sibi quaesisse visus est, quem regum & hostium maximum & potentissimum videri voluit, cum dixit sup. num. 14. *Tandem par animo meo periculum video.* Addam huic libro coronidem ex Taricio Mircondo Perfa (Tarich Mircondi Perfae) cuius de rebus Persarum historia magnopere laudatur, in Hispanum sermonem a Petro Teixeira nobili Lusitano translata, e qua haec decerpta sunt. *Porus (qui Indis For appellatur) primo praelio fufus reparatis viribus viginti diebus cum hoste velitatus est. & cum Macedo videret se viribus Poro imparem & victum, ad singulare certamen Indum prouocauit: nec Porus duclum*